

GUIA D'APRENTATGE

1. Fitxa descriptiva

TITULACIÓ	GRAU EN INFERMERIA	ANY ACADÈMIC	2023-2024
MATÈRIA	CIÈNCIES DE LA SALUT	SEMESTRE	Tercer curs
ASSIGNATURA +CODI	G302- Infermeria Comunitària	TIPUS	Troncal
GRUP	Matí/Tarda	IDIOMA D'IMPARTICIÓ	Castellà i català

2. Professorat

Responsable de l'assignatura: Professora Raquel Torres López,
raquel.torres@sjd.edu.es

Coordinadora i professora de l'assignatura.

Infermera d'infermeria familiar i comunitària a l'Institut Català de la Salut.

Professorat col·laborador: Doctora Yolanda Martínez Campos.

Infermera d'infermeria familiar i comunitària a l'Institut Català de la Salut.

3. **Prerequisits.** Aquesta assignatura no té prerequisits.

4. **Objectius.** L'atenció primària és el primer punt d'accés al sistema sanitari per part de la població en què es valora al pacient i es decideix si cal derivació a altres nivells assistencials. En aquest nivell es proporciona atenció aguda i crònica a les persones en totes les etapes de la seva vida, des de la infància fins a la vellesa incloent si precisa l'atenció domiciliària i el final de vida de la persona. Per tant, és d'especial rellevància conèixer l'entorn per establir estratègies d'intervenció comunitària per a millorar la salut general de la població.

Com a infermers i infermeres s'han d'adquirir les competències dins d'un equip multi-disciplinar per tal d'ajudar a la promoció i prevenció de la salut per a empoderar al pacient en el seu procés de salut i malaltia tant aguda com crònica.

5. **Crèdits** Aquesta assignatura anual té 9 crèdits (4.5 primer semestre + 4.5 segon semestre). Teoria un 25%, treball dirigit 30% i treball autònom 45%. Cada ECTS equival a 25 hores de dedicació de l'estudiant. 25 hores x 9 crèdits = 225 hores de dedicació a l'assignatura.

6. **Unitats temàtiques dels continguts**

UNITAT TEMÀTICA 1. Introducció a l'atenció primària.

1r semestre

Tema 1. Tipus de nivells assistencials. Introducció a l'atenció primària. Concepte de promoció i prevenció. Tipus de prevenció. Model poblacional de Kaiser. Plans directors, guies de pràctica clínica i protocols.

Tema 2. Equip multidisciplinari. Funcions i competències infermeres. Prescripció infermera de medicaments i social. Anàlisi de la realitat.

UNITAT TEMÀTICA 2. Atenció primària orientada a la comunitat (APOC).

Tema 3. APOC. Intervenció comunitària. Tipus d'intervencions comunitàries. Priorització d'intervencions: Mètode Hanlon. Fases. Aplicabilitat i factibilitat.

UNITAT TEMÀTICA 3. Pediatria a l'atenció primària.

Tema 4. Programa del nen sa. Guies, protocols (demanda aguda) i ARES. Cures, vacunes hipoalergèniques.

Tema 5. Vacunació sistemàtica i no sistemàtica. Vacunació a la infància, adolescència i adults. Calendaris vacunals estrangers i pautes de revacunació.

Tema 6. Programes comunitaris dirigits a infants i adolescents. Programa de vacunació escolar i programa Salut i Escola. Programes de prevenció comunitària.

UNITAT TEMÀTICA 4. Salut mental positiva a l'atenció primària.

Tema 7. Salut mental positiva. Programa de suport a la primària (PSP) en salut mental.

UNITAT TEMÀTICA 5. Ferides de difícil cicatrització.

Tema 8. Valoració integral del pacient amb ferida de difícil cicatrització. Concepte TIME.

Tema 9. Úlceres d'extremitat inferior. Definició, diagnòstic i tractament.

UNITAT TEMÀTICA 6. Atenció a les persones amb malalties cròniques.

Tema 10. Hipertensió arterial (HTA). Mesura de la PA. Valoració infermera. Risc cardiovascular. Mesures preventives i educació als malalts hipertensos.

Tema 11. Insuficiència cardíaca (IC). Conceptes bàsics. Diagnòstic diferencial. Exploracions complementàries. Educació sanitària.

Tema 12. Dislipèmies. Conceptes bàsics. Diagnòstic. RCV. Educació sanitària.

2n semestre

Tema 13. Diabetis mellitus. Conceptes bàsics. Diagnòstic. Prevenció. Exploració del peu diabètic. Exploracions complementàries. Intervencions sobre estils de vida.

Tema 14. Educació diabetològica. Autocontrols. Protocol d'administració de tires per a diabètics. Compliment terapèutic. Insulinització.

Tema 15. Malaltia pulmonar obstructiva crònica (MPOC). Síntomes, diagnòstic, educació sanitària i seguiment. Espirometria i valoració espirometria.

Tema 16. Teràpia inhalatòria. SAOS. CPAP Educació sanitària. Tipus d'inhaladors. Ensinstrament. Oxigenoteràpia domiciliària. Deshabitució tabàquica.

Tema 17. Anticoagulants orals i heparina. Tècnica. Interpretació. Fàrmacs, pauta i educació sanitària. Stop anticoagulació oral per a proves quirúrgiques.

Tema 18. Deteriorament cognitiu. Cribatge. Proves. Derivació. Seguiment i tractament.

UNITAT TEMÀTICA 7. Demanda aguda.

Tema 19. Concepte demanda aguda. Contracepció d'emergència. Ferida. Cremades.

Tema 20. Molèsties urinàries. Odinofàgia. Síntomes respiratoris de vies altes. Elevació de la pressió arterial.

UNITAT TEMÀTICA 8. Atenció a la cronicitat avançada.

Tema 21. Malalt fràgil. Servei d'atenció domiciliària (ATDOM). Valoració.

Tema 22. Pacient crònic complex o persona amb necessitats complexes d'atenció (PCC). PIIC. Gestió de casos. Infermera de pràctica avançada.

Tema 23. Persones amb necessitats d'atenció pal·liativa (amb malalties cròniques avançades i/o pronòstic de vida limitat) (MACA). Programa d'atenció domiciliària i equips de salut (PADES). Bomba de perfusió. Final de vida.

SEMINARIS

1r semestre

Seminari 1. Preparació de Role-play.

Seminari 2. Calendaris vacunals.

Seminari 3. Fàrmacs anti-hipertensius.

2n semestre

Seminari 4. Revisió diabètic.

Seminari 5. Teràpia inhalatòria.

SIMULACIONS

2n semestre

- **Simulació 1.** Rapid cycle deliberate pràctic.
  - Demanda aguda SRVA/Odinofàgia.
- **Simulació 2.**

- Consulta PCC a atenció domiciliària.

7. Enfocament metodològic

TIPOLOGIA	OBJECTIUS	ACTIVITATS	+ % temps previst
Presencial (a l'aula)	Conèixer la pràctica infermera a l'atenció primària.	Classes plenàries teòriques per part del professor, seminaris, exposició de l'estudiant.	25
Dirigit (fora de l'aula)	Integrar els coneixements adquirits a l'aula. Resoldre i raonar envers diferents situacions plantejades.	Fòrums de debat Lectures recomanades Treballs individuals.	30
Autònom (fora de l'aula)	Ampliar els coneixements adquirits a l'aula per tal d'enriquir la pràctica infermera en base a l'evidència científica publicada i actualitzada.	Lectures recomanades Consulta de bases de dades Elaboració de mapes conceptuals.	45

8. Competències

Generals

Compromís ètic (capacitat crítica i autocrítica / capacitat de mostrar actituds coherents amb les concepcions ètiques i deontològiques).

Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat (capacitat d'anàlisi, de síntesi, de visions globals i d'aplicació dels coneixements a la pràctica / capacitat de presa de decisions i adaptació a noves situacions).

Capacitat comunicativa (capacitat de comprendre i expressar-se oralment i per escrit en català i castellà i una tercera llengua, dominant el llenguatge especialitzat / capacitat de buscar, utilitzar i integrar la informació).

Capacitat creativa i emprenedora (capacitat de formular, dissenyar projectes / capacitat de buscar i integrar nous coneixements i actituds).

Sostenibilitat (capacitat de valorar l'impacte social i mediambiental d'actuacions en el seu àmbit / capacitat de manifestar visions integrades i sistemàtiques).

Treball en equip (capacitat de col·laborar amb altres i de contribuir a un projecte comú / capacitat de col·laborar en equips interdisciplinaris i en equips multiculturals).

Específiques

2. Prestació i gestió de les cures. 2.1. Prestació de cures. 2.1.1. Valoració. 2.1.1.1. Utilitzar un marc de valoració basat en l'evidència per recollir dades sobre la salut física, mental i aspectes socioculturals de la persona i grup. 2.1.1.2. Analitzar, interpretar i documentar les dades obtingudes.

2.1.2. Planificació.

2.1.2.1. Establir prioritats per les cures en col·laboració amb la persona i grup. 2.1.2.2. Identificar els resultats previstos i el temps per aconseguir-los en col·laboració amb la persona i grup.

2.1.2.3. Revisar i documentar el pla de cures en col·laboració amb la persona i grup.

2.1.2.4. Assegurar la continuïtat de les cures per aconseguir els objectius.

2.1.3. Execució.

2.1.3.1. Aplicar de forma efectiva, d'acord al pla previst, les cures infermeres a les persones i grup.

2.1.3.2. Respondre amb efectivitat a situacions imprevistes o ràpidament canviant.

2.1.3.3. Educar a la persona i grup per promoure l'autonomia i el control sobre la seva salut.

2.1.3.4. Utilitzar els recursos de forma efectiva i eficient per promoure cures infermeres d'excel·lència.

2.1.4. Avaluació.

2.1.4.1. Avaluar els progressos realitzats per la consecució dels resultats previstos en col·laboració amb la persona i grup.

2.1.4.2. Documentar i utilitzar resultats de

l'avaluació per modificar el pla de cures.

2.2. Gestió de cures.

2.2.1. Entorn segur.

2.2.1.1. Facilitar un entorn físic, psicosocial, cultural i espiritual que promogui la seguretat de la persona i grup.

2.2.2. Pràctica Interdisciplinària.

2.2.2.1. Col·laborar amb l'equip interdisciplinari de salut per proporcionar cures infermeres integrals.

2.2.2.2. Facilitar la coordinació de les cures per la consecució dels resultats de salut esperats.

2.2.4. Organització de les cures

2.2.4.1. Coordinar, utilitzar i gestionar de forma eficaç i eficient els recursos materials i humans.

2.2.4.2. Fomentar, gestionar i avaluar la introducció d'innovacions i canvis en la pràctica infermera i en l'organització de les cures.

2.2.4.3. Integar en la pràctica els protocols i pautes organitzatives i els estàndards professionals.

3. Desenvolupament professional.

3.1. Identificar la importància de la investigació per a l'assoliment dels objectius de salut de la persona i grups.

3.2. Utilitzar les millors evidències científiques disponibles, l'experiència infermera i el respecte pels valors i creences de la persona i grup, al proporcionar i avaluar les cures infermeres.

3.3. Donar suport i contribuir a la investigació en les cures infermeres i de salut en general.

3.4. Prendre part en les activitats de millora de la qualitat.

3.5. Contribuir activament al desenvolupament professional continuat per millorar la pràctica infermera.

3.6. Contribuir al desenvolupament professional d'altres membres de l'equip de salut.

3.7. Utilitzar la pràctica reflexiva per identificar les pròpies capacitats i limitacions professionals i buscar el suport apropiat.

3.8. Aprofitar les oportunitats d'aprendre amb altres persones que contribueixen a l'atenció de salut.

9. i relació amb RA

Descriure els fonaments del nivell primari de salut, elaborant un informe en què s'analitzin les seves principals aportacions a nivell conceptual i organitzatiu.

Comprendre les funcions i activitats d'infermeria de salut pública i comunitària, desenvolupant una actitud cooperativa amb l'equip d'atenció primària de salut, aplicant-lo a situacions concretes (casos).

Identificar els factors relacionats amb la salut i els problemes de l'entorn que afecten als individus que integren una comunitat.

Comprendre la importància de la participació de les persones, famílies i grups en el seu procés de salut-malaltia, en el qual es posi de manifest i s'analitzi la participació del grups comunitaris en situacions reals (relació amb aprenentatge i servei).

Adquirir l'habilitat per aplicar tècniques didàctiques individuals i grupals i per a dissenyar material educatiu adaptat a la població objecte d'intervenció i als objectes mitjançant treballs dirigits de disseny de material educatiu i de l'aplicació de tècniques didàctiques simulades mitjançant rol playing.

Conèixer els principals models del procés d'ensenyament/aprenentatge així com els principis ètics que han de guiar les intervencions educatives, a través de proves cognitives i simulacions.

Identificar els diferents models explicatius dels determinants de la salut per atendre a les persones en situació de salut/malaltia (atenció domiciliària, nen sa, ancianitat...) mitjançant la realització d'entrevistes simulades i discussió en grup.

Aplicar els mètodes i procediments necessaris per identificar el problemes de salut més rellevants d'una comunitat.

10. Avaluació

AVALUACIÓ CONTINUA

Avaluació contínua

L'avaluació continua és una opció del procés d'ensenyament-aprenentatge en el que l'estudiant incorpora les millores de les activitats anteriors, i vetlla per utilitzar les millors maneres de gestionar el temps, optimitzar l'estudi i assegurar l'autenticitat i originalitat de les activitats que realitza. Aquest procés d'avaluació, permet que el professorat pugui fer un bon seguiment del procés d'aprenentatge dels estudiants a l'assignatura.

L'avaluació contínua permet a l'estudiant i als professors/es recollir i valorar les evidències que li permeten reconèixer com va incorporant els resultats d'aprenentatge esperats a l'assignatura, en els treballs i proves que entrega durant el semestre/curs.

L'avaluació està constituïda per una sèrie d'activitats (tipus test, preguntes curtes, elaboració de mapes mentals, resolució de problemes, casos o reptes, etc..., i treballs d'anàlisi, o síntesi) que el professorat va indicant i que l'estudiant resol, de forma individual o en equip.

Cada assignatura té unes hores de dedicació al treball presencial, també al treball dirigit i al treball autònom. Al llarg de l'assignatura s'avaluen proves tant de la part presencial (sessions plenàries, seminaris, habilitats clíniques, ABPs, estudis de casos, simulacions, ...) com del treball dirigit (foros, debats, treballs, tutories,...). Les dues parts estan interrelacionades per aconseguir treballar els resultats esperats de l'assignatura. A més, l'estudiant realitzarà alguna prova d'avaluació de coneixements al final de l'assignatura i/o del semestre.

El conjunt de totes les activitats d'avaluació s'agruparan en els blocs avaluatius que es detallen a la taula següent juntament amb la seva ponderació a la nota final de l'assignatura.

Bloc avaluatiu	Descripció	AVALUACIÓ CONTINUADA	AVALUACIÓ ÚNICA*
		% de la nota final	% de la nota final
Bloc avaluatiu 1	Prova de coneixements	30%	30%
Bloc avaluatiu 2	Prova de coneixements	30%	30%
Bloc avaluatiu 3	Seminaris	25% (5% cada seminari)	40%
	Simulacions	15%	

*Totes les proves avaluatives es realitzen/entreguen el mateix dia de la prova de coneixements.

PROVES AVALUATIVES PER L'AVALUACIÓ ÚNICA	
AVALUACIÓ CONTINUADA	AVALUACIÓ ÚNICA
Seminaris	Opció 1. Presentació treball OR L'estudiant pot fer un document escrit que li serveixi de guia, però el/la professor/a avaluarà la presentació oral i la defensa del treball amb preguntes obertes. Opció 2. Desenvolupament d'un cas que integri els continguts dels seminaris.
Treball de grup	Mateix treball de l'avaluació continuada però individual o parelles + defensa oral.
Plenàries	Mateixa prova avaluativa que l'avaluació continuada
Simulacions/habilitats	Igual que Formació continuada

Els criteris de l'avaluació continuada són

- Per poder obtenir la nota final de l'assignatura, els blocs de l'avaluació continuada han d'estar tots aprovats (mínim de 5/10). L'estudiant que NO supera amb 5/10 un dels blocs de l'avaluació contínua, haurà de re-avaluar obligatòriament tot el bloc suspès però podrà seguir amb l'avaluació continuada.

- Les activitats d'avaluació amb NP sense causa extraordinària degudament justificada, s'avaluen amb la qualificació de 0 fent mitjana amb la resta de proves d'avaluació.
- L'assistència a totes les proves d'avaluació (tasques d'aula, seminaris, simulació, ABP i prova final) és obligatòria. Els treballs de seminari podran ser individuals i/o en equip, a criteri del/ de la professor/a. **No s'admetrà l'entrega de tasques fora del termini establert ni entregues individuals (en cas de ser entregues d'equip).** La presentació d'un justificant no eximeix aquesta condició, exceptuant aquells casos que es tracti d'una causa extraordinària*.
- La re-avaluació es podrà realitzar únicament quan l'estudiant s'hagi presentat a la prova d'avaluació de coneixements final de l'avaluació continuada en 1ª convocatòria, en cas contrari, serà un NP i NO tindrà dret a la re-avaluació
- La nota màxima de la re-avaluació (de cada bloc que es re-avalua) és un 5 i serà la nota que farà mitjana. Es segueixen els mateixos criteris que en la 1ª convocatòria: per poder fer mitjana ponderada a l'assignatura, cal haver obtingut una nota mínima de 5/10 en tots els blocs de re-avaluació.
- NO re-avaluar algun dels blocs suspesos suposarà un NO PRESENTAT (NP) de nota final de l'assignatura.
- Un NO PRESENTAT (NP) en el 40% de la ponderació global de les activitats d'avaluació de l'assignatura comporta la qualificació de (NP), i caldrà tornar a matricular l'assignatura.

Avaluació única

L'avaluació única és el procediment d'avaluació alternatiu a l'avaluació continuada. Té lloc en un únic dia/acte avaluador i inclou el nombre suficient d'evidències per acreditar i garantir que l'estudiant ha assolit els resultats d'aprenentatge establerts a l'assignatura, assegurant l'autenticitat i originalitat de les activitats que realitza.

L'avaluació única es realitzarà a través de proves d'avaluació (prova de coneixements) i/o treballs de tots els continguts de l'assignatura. Aquesta avaluació es farà també seguint els

critèris de l'avaluació continuada i els seus blocs avaluatius. És necessari superar cada un dels blocs amb una nota mínima de 5/10 per poder fer la mitjana ponderada i superar l'assignatura.

En cas que un estudiant manifesti que no pot complir els requisits de l'avaluació continuada, pot acollir-se a l'avaluació única. L'avaluació única es reconeix com un dret i, en exercir-lo, l'estudiant renuncia a l'avaluació continuada. Es recomana a l'estudiant que en cas de dubte de si acollir-se o no a l'avaluació única ho comenti amb el seu tutor/a del Pla d'Acció Tutorial (PAT).

Per acollir-se a l'avaluació única l'estudiant ho ha de sol·licitar per escrit a la secretaria d'estudiants (com a màxim 10 dies posteriors a l'inici docència de l'assignatura). Secretaria acadèmica informa al professorat dels estudiants que s'acullen a l'avaluació única, per tal els puguin contactar.

Hi ha algunes proves d'avaluació que els estudiants d'avaluació única hauran de fer dins del calendari d'avaluació continuada (p.e. habilitats clíniques i simulacions).

Idioma de la prova d'avaluació individual

La llengua vehicular de la universitat per a les proves d'avaluació és el català. No obstant, a primer curs, l'estudiant que ho necessiti podrà demanar la prova en castellà. En aquest cas, l'estudiant ho haurà de sol·licitar per escrit durant els primers 15 dies de docència de l'assignatura, a la secretaria d'estudiants.

Informació important sobre la consideració de causes extraordinàries d'absències en proves avaluatives:

Sempre que estiguin certificades documentalment al/a la professor/a titular de l'assignatura, es consideraran causes extraordinàries les següents:

- L'ingrés hospitalari (de l'estudiant o d'un familiar de 1r grau de consanguinitat)
- Qualsevol emergència de Salut Pública que requereixi aïllament al domicili
- Visites mèdiques i/o ingrés a qualsevol servei d'urgències
- Proves mèdiques diagnòstiques
- La defunció d'un familiar fins al segon grau de consanguinitat
- La competició final en esportistes d'elit
- Les citacions judicials

Qualsevol de les proves avaluatives no realitzades, que tingui una de les causes extraordinàries documentada (seminaris, habilitats clíniques, ABP), es recuperarà el mateix dia de la prova avaluativa final.

Qualsevol falsificació d'un certificat o justificant comporta un suspès immediat a l'assignatura.

11. Referències generals de l'assignatura

Aguilar, MJ. (2001). La Participación comunitaria en salud : ¿mito o realidad? Evaluación de experiencias en Atención Primaria.

Serrano, MI. (1990). Educación para la salud y participación comunitaria: una perspectiva metodológica.

Bayon Cabeza M, Pérez Rivas FJ, Zamora Sarabia Alde las Heras Mosteiro J, Becerril Rojas B, y Rodriguez Barrientos R. Control del Paciente Diabético en Atención Primaria: Influencia de Cartera de Servicios y otros factores. Aten Primaria. 2020;52(9):617-626

C. Brotons Cuixart et al. Recomendaciones preventivas cardiovasculares. Actualización PAPPS 2020. Atención Primaria 2020;52(52):5-31

Pautes per a l'harmonització del tractament farmacològic de la diabetis mellitus tipus 2. Consell Assessor de Medicació de l'Atenció Primària i Comunitària i Atenció Especialitzada Programa d'harmonització farmacoterapèutica. Àrea del Medicament Versió 3 Versió del 21 d'abril de 2021. Patxi Ezkurra Loiola Fundación redGEDPS. "Guia de la Diabetis Tipus 2". 2016

Recomendaciones preventivas cardiovasculares. Actualización PAPPS 2020. Atención Primaria 2020;52(52):5-31

Recomendaciones sobre el estilo de vida, Atención Primaria, Volume 52, Supplement 2, 2020, Pages 32-43

Organización Mundial de la Salud. (2019). Plan de acción mundial sobre actividad física 2018- 2030: personas más activas para un mundo más sano. Organización Mundial de la Salud. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/327897>.

Licencia: CC BY-NC-SA 3.0 IGO 2018 ESC/ESH Guidelines for the management of arterial hypertension. The Task Force for the management of arterial hypertension of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Society of Hypertension (ESH) . European Heart Journal (2018) 39, 3021–3104. Rev Esp Cardiol. 2019;72(2):160.e1-e78

Rodrigo Córdoba García, Francisco Camarelles Guillem, Elena Muñoz Seco, Juana M. Gómez Puente, Joaquín San José Arango, Jose Ignacio Ramírez Manent, Carlos Martín Cantera, María del Campo Giménez, Juan Revenga Frauca, Grupo de expertos del PAPPs. Recomendaciones sobre el estilo de vida, Atención Primaria, Volume 52, Supplement 2, 2020, Pages 32-43

Coll G., Dalfó A., de la Figuera M. et al. Hipertensió arterial. Guies de pràctica clínica. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Institut Català de la Salut; 2012. Disponible a: <https://scientiasalut.gencat.cat/handle/11351/4540.2>

ESC, ESH. Grup de Treball de l'European Society of Cardiology (ESC) i l'European Society of Hypertension (ESH) sobre el diagnòstic i tractament de la hipertensió arterial. «Guía ESC/ESH 2018 sobre el diagnóstico y tratamiento de la hipertensión arterial», Rev Esp Cardiol. Vol. 72, núm. 2, pàgines 160.e1-e78; 2019.

Membres del Grup de Treball en HTA de la CAMFiC. Guia pràctica d'hipertensió arterial per a l'atenció primària. Barcelona: CAMFiC, Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària; 2011.